

sommeren og skøyteis om vinteren er behold, likeså den «fargerike skogen» oppe ved Stallgården – hvis politikerne ikke ombestemmer seg. På deler av torget kan det bli lagt asfalt som skal males. Det blir inter-essant. «Malt asfalt blir ikke glatt», forsikrer kommunens prosjektsjef, «det er bare å stille krav til entreprenøren om at overflaten ikke skal være glatt». Ja, mon det.

Kirkegata over Stortorget blir fjernet, og det vil komme en vei-sperring like ovenfor Gågata. Torget blir således en stor sammenhengende flate. Mellom Gågata og Grønne-gata vil Kirkegata bli nedgradert til parkeringsplass og oppstillings-plass for droser. Stengningen vil selvsagt innvirke på trafikken i

Stortorget er i strid med politiske vedtak om å bevare byens kvadratur. I Arealdelen av Kommuneplan 2011–2022 kan vi lese: «Kvartalsstrukturen i Hamar skal bevares, og gjennompretted der den har gått tapt». Arealdelen har rettsvirkning, det vil si at den fungerer som en slags lov. Men like fullt så lager kommunens egen planavdeling en reguleringsplan som for-utsetter rasering av kvartals-strukturen – og får den vedtatt av et enstemmig, sovernde kom-munestyre. Det er utrolig at dette har kunnet skje uten at noen har protestert.

Det er som nevnt, forslag om at cirka ett mål av torget skal asfalteres og males. Jeg foreslår at asfalten legges i en 10 meter bred stripe over torget, fra

Jeg skjønner godt at man kan komme på kostnadene på noen av prosjektene, men fint blir det – og jeg betaler min eiendoms-skatt uten å muke. Men jeg protesterer mot at man tukler med byens verneverdige byplan. Denne byplanen har dannet grunnlaget for kvartal-strukturen i byen slik vi kjenner den i dag, og planen er ifølge Riksantikvaren av nasjonal verneverdi.

Vern av kulturminner krever politisk vilje, og jeg konstaterer at viljen til vern ikke er velutviklet hos byens folkevalgte. (Og for så vidt heller ikke viljen til kom-munikasjon.)

OLE R. ØSTBY

Vold i nære relasjoner handler om mennesker, om noen du kjenner. En nabo, en kollega, ei søster eller ei venninne. Om barn som er redde fordi pappa banker mamma. Om utrygghet der vi skal føle oss tryggest. Hjemme.

Barnehusene skal styrkes og modellen skal testes ut for voksne. De som arbeider i helse- og omsorgstjenesten har en viktig rolle i å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep. Det skal derfor innføres nye ret-ningslinjer som sikrer at helse-personell skal spørre alle gravide om de er utsatt for vold eller sek-suelle overgrep.

Samarbeidet med frivillige organisasjoner skal styrkes. Vi trenger mer kunnskap om voldens helsemessige kon-sekvenser og hvordan vi kan

Anslagsvis så er det 75-150 000 som hvert år utsettes for vold i nære relasjoner (Vista Analyse 2012). Vi må gjøre hva vi kan for å hjelpe de som er utsatt for dette, og vi har alle et mel-lommenskelig ansvar for det.

Men vi må også gjøre det vi kan for å forhindre at det skjer. Der-for skal også kompetansen og kapasiteten i behandlings-tilbudet til voldsutøvere styrkes. Vi skal også ha på plass et land-dekkende apparat for de som i dag lever et liv i frykt med vold.

75 millioner kroner ekstra settes av til dette viktige arbeidet. Forhåpentligvis vil dette bidra til å skape tryggere hjem for de som trenger det så sår.

TRINE MERETE SØNSTERUD
Storingsrepresentant for Hedmark Ap

Språkåret – Diplom i norsk

Denne teksten handler faktisk ikke om diplom i norsk, men om norske diplom. Eg tenkte berre at denne overskrifta var litt «finare». Og så får vi no sjå om vi kanskje likevel kjem tilbake til ho.

Norske diplom – kva er no det? Det er ikkje utmerkingar og prisar av noko slag. Det er ein bestemt type tekst-tar på norsk. Desse tekstane er samla under namnet Diplomatarium Norvegicum (DN), og det var ingen ringare enn Gregers Fougnér Lundh – professoren som var med og bestemte at Hamar skulle bli kjøpstad på 1800-talet, som også var ein initiativtakar til å opprette eit norsk diplomatarium.

Gregers Fougnér Lundh, som i byrjinga av 1800-talet blant anna spurde korfor Noreg ikkje hadde sitt eige språk, reiste sjølv til København for å skrive av alt han kunne finne av norske teksttar frå mellomalderen – såkalla diplom. Dette utgav han i 1824 som «Specimen Diplomatarii Norvegici» – prøve av eit norsk dip-lomatarium. Eitt mål var sjølv sagt å vise at det fanst eit ekte norsk språk før dansketida.

Det offisielle arbeidet med å etablere ei statleg sam-ling av mellomalderstekstar kom derimot ikkje skikkeleg i gang før ei god stund etter at Lundh var død – det same gjaldt også arbeidet med å lage eit norsk skriftspråk (eller to). Det var ein teolog og historikar som tok opp stafettrinnen etter Fougnér Lundh.

Christian Christoph Andreas Lange frå Stabekk var ein av dei som i nasjonalromantisk ånd søkte tilbake til mel-lomalderen. Han utgav blant anna eit stort verk om dei norske klostra i mellomalderen. Men han meinte nok etter kvart at det var viktigare å fokusere enda meir på det norske for å fremje utviklinga av ein norsk identitet, og han fekk ansvar for dei første fem binda av Dip-lomatarium Norvegicum.

Diplomatariet består i dag av 22 bind med ca. 19.000 dokument frå tida før 1570. Det siste bindet kom ut i 1995. Dette har vore eit svært stort arbeid, og det er mange som har bidrege undervegs. Alle tekstane er faktisk lagde ut på nettet og kan søkjast i via dokumenta-sjonsprosjektet på nettsidene til Universitetet i Oslo.

Eit brev, skrivne på Hamar i 1395, starta t.d. med: «Ollum monnom þeim sem þetta bref sea ædher høyra sænda Swinnulfur fjaras son Jonn og Gunnar Holtasynir kuædinu gudhs ok sina». Dette er ei «klassisk» opning for offentlege mellomalderbrev. Det står: «Alle menn, dei som dette brev ser eller høyret, sender Sveinnulf Ivarsson og Jon og Gunnar Holtason, Guds helsingar og sine». Dette er ikkje så veldig lett å lese, sjølv om ein kan gammalnorsk; og vanskelegare blir det etter kvart som det gammalnorske språket går meir og meir i oppløys-ing.

Diplomatarium Norvegicum er språkhistorie og ein språkleg skatt som ein kan glede seg over i dag, fordi mange historikarar og språkforskarar har gjort ein inn-sats over 150 år. Det er desse som fortener å få diplom – diplom i norsk.

JENS HAUGAN